

62 ОСНОВНОУЧИЛИЩЕ „ХРИСТО БОТЕВ“

ГР. София, общ. Столична, р-н „Връбница“, ул. Ефрем Чучков № 26, тел. 08884801720

e-mail: ou62@abv.bg

УТВЪРДИЛ,

ДИРЕКТОР

/Димитър Караиванов/

Заповед №...../.....

СТРАТЕГИЯ

ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

В 62.ОУ „ХРИСТО БОТЕВ“ – СОФИЯ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията за управление на риска в 62.ОУ „Христо Ботев“ е разработена на основание чл. 4 ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор.

Настоящата Стратегия за управление на риска цели да се очертаят процесите по идентифициране, анализ и третиране на рисковете, които могат да повлияят върху постигането на стратегическите цели на 62.ОУ „Христо Ботев“ и да осигурят изпълнение на тези цели.

II. ЦЕЛИ:

Основна стратегическа цел в развитието на 62.ОУ „Христо Ботев“ е:

1. Да се осигури устойчивото функциониране на училището на лидерска позиция сред столичните училища чрез предоставяне на високо качество в образователния процес, сигурна и развиваща се училищна среда и ориентация на училищния екип към предизвикателства и постижения.

Оперативните цели произтичат от стратегическата цел/насока на развитието като основни нейни приоритети. Те конкретизират резултатите, които се очаква да постигнат в посочените ключови области за въздействие:

2. Оперативна цел 1: Приемане придобиването на знания, умения и компетентности като лична и общностна ценност и мотивиране за учене през целия живот.
3. Оперативна цел 2: Постигане на трайна ориентация към високи академични постижения и изяви на индивидуалните качества и способности на учениците като средство за успешна реализация.
4. Оперативна цел 3: Предоставяне на модерно обучение с фокус върху индивидуалния принос на ученика в придобиване на знания и овладяване на лични и социални компетентности.
5. Оперативна цел 4: Създаване на училищна общност, която споделя общи ценности и етични норми и е гарант за осигуряването на позитивна училищна среда.
6. Оперативна цел 5: Установяване на тотален мениджмънт на качество и организационна култура във всички сфери на функциониране на училището.

Процесът по управлението на риска трансформира тази стратегическа цел и оперативните цели в конкретни задачи, като разпредели отговорностите към всички служители, които участват чрез своите задължения в този процес.

2. Задачи:

Задачите, свързани с оценка на риска, чието изпълнение е необходимо, за да се достигнат набеязаните цели са:

- Да се създаде организация за системно и своевременно идентифициране на рисковете.
- Да се осигури отчитането на вероятността и въздействието на рисковете.
- Да се установят приетите ресурси за контрол и да се определят ясни цели за контрол на рисковете.

Стратегията за управление на риска в 62.ОУ „Христо Ботев“ е разработена въз основа на:

- Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор.
- Методически насоки по елементите на финансово управление и контрол, одобрени от МФ.
- Насоки за въвеждането на управление на риска в организациите от публичния сектор, одобрени от МФ.

Стратегията за управление на риска в 62.ОУ „Христо Ботев“ обхваща:

- Идентифициране и управление на рисковете.
- Намиране на съответствие между стратегическите цели на училището и нивото на риск, което училището е склонно да поеме.
- Подпомагане вземането на управленски решения, относно реакциите спрямо риска.
- По-добро оползотворяване на финансовия и човешкия ресурс.

II. ПОНЯТИЯ И СЪЩНОСТ НА РИСКА

1. Риск е всяко явление, което може да повлияе негативно върху способностите на администрацията на 62.ОУ „Христо Ботев“ за постигане целите си.
2. Процес на управление на риска са дейностите по идентифициране, оценяване и мониторинг на рисковете и въвеждане на необходимите контролни дейности с оглед ограничаването им до едно приемливо равнище. Управлението на риска е непрекъснат процес, който е неразделна част от управленския процес като цяло.
3. Система /модел/ по управлението на риска е механизъм за вземане на решения, подпомагащи 62.ОУ „Христо Ботев“ за постигането на неговите цели, чрез които ресурсите да се разпределят така, че да се получи оптимално третиране на риска.

III. СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА В 62.ОУ „ХРИСТО БОТЕВ“

Етап 1. Създаване на условия за управление на риска:

- Директорът на 62.ОУ „Христо Ботев“ утвърждава стратегия, в която се посочват общите цели на училището. Стратегията обхваща развитието на 62.ОУ за период от четири години и се доразвива ежегодно в годишните планове.

- Директорът на 62.ОУ „Христо Ботев“ определя задачите по всяка цел от стратегическия план като определя отговорностите на съответните служители.
- Директорът на 62.ОУ „Христо Ботев“ определя необходимите ресурси във връзка с изпълнението на задълженията по управление на риска.

Етап 2. Идентифициране на риска

Класифицирането на рисковете по рискови области се извършва с цел улесняване на идентифицирането на конкретните рискове. При идентифициране на рисковете е необходимо да се вземат под внимание следните по-важни рискови области:

1. Външни рискове:

- **Отношенията на 62.ОУ „Христо Ботев“ с външни за него субекти** – Общинска и районна администрация, РУО София град, контрагенти по договори, доставчици на топлинна енергия, електроенергия, вода, учебници и учебни пособия и др./ рисковете, свързани с дейността на тези външни субекти могат да повлияят върху дейността на 62.ОУ „Христо Ботев“.
- **Нормативни** – рискове, свързани със сложността на нормативната уредба, значителни и частични промени в нормативната уредба, въвеждане на нови специфични изисквания свързани с дейността, договорни отношения с контрагенти.

2. Финансови рискове:

- **Бюджетни – рискове**, свързани с финансиране, бюджетна субсидия и средства по програми.
- **Нередности** – загуби, на активи, разполагаемите ресурси са недостатъчни, за да се осигурят желаните превантивни действия.
- **Финансови задължения и вземания** – отговорност на 62.ОУ „Христо Ботев“ към служители и трети лица.

3. Рискове за дейността

- **Стратегически рискове** – могат да повлияят върху постигането на целите на 62.ОУ „Христо Ботев“, определяне на неточни и/или непостижими цели, не съответстващо на целите изпълнение.
- **Оперативни рискове** – рискове, свързани с ежедневното изпълнение на текущите процеси и дейности.
- **Информация, технология** – рискове, свързани с качеството на информацията, остарялата, неточна или непълна информация може да доведе до вземане на погрешни управленски решения.

- **Репутация** – рискове, причинени от неуспех при работата с учители, непедagogически персонал, родители, граждани или задоволяване на обществени потребности.
- **Проекти** – осъществяване на проекти без необходимата оценка на риска, несвоевременно финансиране.
- **Нововъведения** – въвеждане на нови дейности или технологии, в които 62.ОУ „Христо Ботев“ има ограничен или слаб опит, без необходимата оценка на риска.

4. Рискове, свързани с управлението на човешките ресурси:

Това са рискове, свързани с недостатъчен административен капацитет, човешки ресурси, координация и комуникация, натиск за постигане на целите, неосигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

Етап 3. Анализ и оценка на идентифицираните рискове.

Рисковете в 62.ОУ се категоризират чрез използване на два показателя – **вероятност** и **влияние**. Вероятността характеризира предполагаемата честота за настъпване на неблагоприятно събитие, а влиянието показва какви са последиците от настъпване /въздействие/ на това събитие за дейността и постигането на целите на 62.ОУ.

Когато разглеждаме **вероятността**, рискът може да се определи като висок, среден и нисък. Когато разглеждаме влиянието, рискът отново може да се определи като висок, среден и нисък.

В зависимост от това, в коя зона в скалата попада рискът може да е:

а/ съществен;

б/ значителен;

в/ толериран.

Съществени са рисковете, при които вероятността да настъпят е висока или имат високо влияние върху постигане на целите. На тези рискове е необходимо 62.ОУ да обръща приоритетно внимание.

Природата на риска се променя непрекъснато. От тук следва, че вероятността за настъпване на риск и възможното влияние са динамични процеси и трябва да се наблюдават непрекъснато.

Ограничен брой рискове могат да бъдат количествен измерител /като финансовият риск/, но повечето рискове /като риска за репутация/ могат да бъдат оценени качествено /с преценяване/.

Рискът се измерва с понятията „влияние“ и „вероятност“, а оценката на риска и комбинация от тези две понятия.

При оценката на риска може да се използва двуизмерна скала, на която се отразяват вероятността от настъпването им и тяхното влияние.

Скалата изглежда по следния начин:

жълто	червено	червено
зелено	жълто	червено
зелено	зелено	жълто

ниско

средно

високо

Червено – висок риск!

Жълто – среден риск!

Зелено – нисък риск!

Рисковете, попадащи в червената област би трябвало да се смятат за съществени и да се управляват активно чрез предприемане на действия за намаляването им, като БОУ приоритетно им обръща внимание.

Рисковете, които попадат в жълтата област са все още значителни рискове. Тези рискове трябва да се наблюдават отблизо като се прилагат действия за контролирането им, за предотвратяването им или за преминаването им в по-ниска рискова зона.

Рисковете, които попадат в зелената зона могат да се смятат за ниско приоритетни и следователно, рискове, които могат да се „толерират“. Те трябва да се наблюдават или при предприемане на допълнителни действия да се има предвид, че разходите за осъществяване на контрол могат да надвишават ползата от намалението на риска.

Етап 4. Документиране

Всяка основна дейност, свързана с управлението на риска, е необходимо да бъде документирана, за да се осигури проследяване на целия процес. Чрез документиране на всеки етап от процеса по управление на риска, включително описване на избраната подходяща реакция/действие и служителите, които отговарят за изпълнението на тези действия в определени срокове, се създават условия за редовен и систематичен преглед на процеса.

Основната информация, която се отразява в **риск-регистъра** съдържа:

7. Идентифицираните съществени за дейността на организацията рискове;
8. Определяне нивото на рисковете чрез оценка на тяхното влияние и вероятност;
9. Рискове, които остават да съществуват след предприемане на описаните действия **/остатъчни рискове/ и тяхната оценка;**
10. Допълнителни действия за понижаване на остатъчните рискове;
11. Срокове за изпълнение на планираните действия и отговорни служители за тяхното изпълнение.

Етап 5. Реакция на риска

След идентифициране и оценка на рисковете ръководството на 62.ОУ „Христо Ботев“ следва да предприеме мерки и действия за реакция на риска, което е много съществен етап от управлението на риска като цяло. Възможни са следните варианти за реакция:

12. Ограничение на риска – това е най-често срещаната реакция, тъй като рискът може изцяло да бъде избегнат. Изграждат се контролни механизми, предоставящи разумна увереност за ограничаване на риска в приемливи параметри. Рисковете, обект на тази реакция следва да се наблюдават в 62.ОУ периодично.
13. Прехвърляне на риска – чрез застраховане на дейността /ако тя е предмет на застраховане/ или чрез сключване на споразумение с друга организация по силата на което се прехвърля дейността, заедно със съответните рискове по общо съгласие на страните.
14. Толериране на риска – приемане на риска на нивото, на което е оценен. Такава реакция е възможна, ако съответният риск има незначително влияние върху постигане целите на 62.ОУ „Христо Ботев“. Рисковете, обект на тази реакция, следва да бъдат непрекъснато наблюдавани поради вероятността да се изместят в по-висока категория.
15. Прекратяване на риска – постига се посредством прекратяване на съответната дейност.

Етап 6. Мониторинг и проследяване на процесите на управление на риска.

1. Мониторинг

Осъществяването на ефективност на процеса по управление на рисковете изисква редовно и непрекъснато систематично наблюдение /мониторинг/ на всеки негов етап в 62.ОУ „Христо Ботев“ периодично докладване на идентифицираните рискове и предприетите действия за тяхното снижаване.

Мониторингът, планирането и реализирането на дейностите по оценка на риска са част от процеса на управление на качеството в училище и са в прерогативите на Комисията по управление на качеството в 62.ОУ „Христо Ботев“.

Комисията осъществява текущ мониторинг на дейностите по управление на риска, подбор на съответния инструментариум за наблюдение и оценка на риска и планира дейностите по управление на риска , като част от годишният план-график за самооценка на институцията.

Комисията има следните отговорности:

16. Да установи нивото на остатъчен риск, след предприети мерки по ограничаване на риска /въведените контроли и процедури/.
17. Да установи нови рискове /заплахи/ за постигане на целите на 62.ОУ „Христо Ботев“ , възникнали в процеса на работа през изминалия период.
18. Да направи оценка на въведените контроли по отношение на тяхната адекватност /т.е. дали функционират добре и дали разходите, свързани с тях не надвишават очакваните ползи/.
19. Да оцени цялостната дейност, свързана с управлението на риска в 62.ОУ „Христо Ботев“ за съответната година с цел:
 - Да установи, че управляваният риск е в допустимите граници;
 - Дейностите се извършват при спазване на принципите на добро финансово управление, ефективност, ефикасност и икономичност;
 - Достигане на разумна увереност, че целите на 62.ОУ „Христо Ботев“ ще бъдат постигнати.

2. Докладване

За успешното наблюдение и оценяване на процеса по управление на рисковете в 62.ОУ „Христо Ботев“ във Вътрешните правила се включва раздел „Докладване“, който урежда:

- Комуникация и обмен на информация между служителите относно идентифицираните рискове;
- Реда и сроковете за извършване на регулярни прегледи на риск-регистъра;
- Реда и сроковете за докладване на значимите рискове, предприетите действия и ефекта от тях, както и за нововъзникнали събития;
- Отговорните за изпълнението на необходимите действия служители.

В случай на установяване на критични рискове, които не са покрити от контролни процедури, директорът на 62.ОУ „Христо Ботев“ следва да бъде незабавно уведомен.

Информацията по идентифициране, управление и мониторинг на всички значими рискове задължително се включва в годишния доклад за състоянието на финансовото управление и контрол по чл. / от ЗФУКПС.

IV. КТУРИ ПО УПРАВЛЕНИЕТО НА РИСКА

Организационната структура по управление на риска в 62.ОУ „Христо Ботев“ е:

1. Директор
2. Заместник – директор учебна дейност
3. Педагогически съветник
4. Счетоводител
5. Финансов контрольор
6. ЗАТС
7. Класни ръководители, Учители, Учители ЦДО

Отговорностите по управление на риска са разпределени както следва:

1. Директор – отговорен за управление на риска по смисъла на чл. 2 от ЗФУКПС. В тази дейност той се подпомага от всички служители на ръководни длъжности в 62.ОУ „Христо Ботев“.
2. Счетоводител – отговорен за управлението на риска в поверения му ресор.
3. Финансов контрольор – отговорен за управление на риска в съответната структура.

4. ЗДУД – контролира рисковите фактори за дейността на съответната степен на образование и взема решения в границите на своите правомощия за ограничаване и управление на идентифицираните рискове. Разработва правила в съответствие с настоящата стратегия. Извършва преглед на риск-регистъра и го актуализира при необходимост.
5. Педагогически съветник – участва в процесите по управление на риска чрез прилагане на определени контролни процедури, спазва разписаните правила и своевременно уведомява директора при констатирани нарушения.
6. ЗАС – участва в процесите по управление на риска чрез прилагане на определени контролни процедури, спазва разписаните правила и своевременно уведомява директора при констатирани нарушения.
7. Класни ръководители и учители - участват в процесите по управление на риска чрез прилагане на определени контролни процедури, спазват разписаните правила и своевременно уведомяват директора при констатирани нарушения.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Стратегията по управление на риска в 62.ОУ „Христо Ботев“ се утвърждава от директора, има силата на вътрешно-административен акт и подлежи на промени и корекции в случай на възникване на нови обстоятелства. Контролните дейности, целящи намаляване на риска, се анализират и актуализират най-малко веднъж годишно.

Настоящата стратегия се свежда до знанието на всички заинтересовани като се публикува в интернет-страницата на училището.

Остатъчен риск	
Трябва да направим много повече (9)	Неприемлив (55-81)
Трябва да направим повече (7)	
Усилията, които полагаме за този риск, са напълно адекватни (5)	
Трябва да правим по-малко (3)	
Трябва да правим много по-малко (1)	Изисква внимание (16-54)
Приемлив (1-15)	

Стойност на риска (I+P)/2	КОНТРОЛ		Оценка на ефективност на контрола						Ср. Аритм. Оценка на ефективността на контрола (C)	Оценка на риска	Рейтинг
	Описание на Контролната Дейност		a	b	c	d	e	f			
0								0	0		
0								0	0		
0								0	0		
0								0	0		
0								0	0		
0								0	0		
0								0	0		
0								0	0		

